

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Wilihelmo, Abbate Hvivs Monasterii Sponheimensis XIII. qui præfuit
annis IX. & de gestis eius, variisque incidentiis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

mino Georgio Comite Feldensi, quæ de consensu eius abbati & conuentui huius monasterij pro certa summa pecuniarum vendidit in perpetuam possessionem, vt patet in literis quas de consensu Mœchtildis vxoris suæ scriptas & sigillatas filio & conuentui tradidit: quarum Datum est anno Domini MCCCXLI. Dominica in medio Quadragesimæ. Præscripta bona villanis in Bockenau pro annuis censibus ad firmum sunt partim locata, partim vero ad vsu colonorum curtibus nostris distributa. Sed & alia bona quoque nonnulla præfatus miles Vvillichoni abbati filio suo & monasterio huic in perpetuum possidenda tradidit, de quibus mentionem facere per singula superfluum in hoc opere iudicamus.

Bona quædam in Bockenau annuatim per abbatem.

Eodem anno Comes de Eisenburg, in nundinis S. Remigij in ciuitate Colonienfi interfecit dominum Stephanum militem de Oirsbeck, publice in quodam sociali hastiludio præter voluntatem suam, qui fracta ceruire subito expirauit, & etiam mortuus non cecidit, sed erectus in sella sedendo super equum, quousq; deponeretur manibus familiarium, permansit, quod magnæ fortitudinis signum fuit.

Quidam in hastiludio perit.

Hoc ipso anno VIII. iduum Augusti obiit Vvilicho secundus, abbas huius monasterij XIII. vir in cura rerum temporalium satis prouidus & expertus: qui si diutius viuere potuisset, prouentus & possessiones monasterij proculdubio ampliasset. Veruntamen peculium monachis non abstulit, nec diuisionem reddituum ad communem vsu (vt decuerat) reuocauit.

Vvilicho secundus abbas moritur.

20 DE WILHELMO, ABBATE HUIUS MONASTERII SPONHEIMENSIS XIII. qui præfuit annis 11. & de gestis eius, variisque incidentiis illius temporis.

MORTVO autem domino Vvilichone secundo, huius monasterij abbate XIII. ac corpore eius sepultura more ecclesiastico, tradito, conuenientes ad locum capitularem fratres pro nouo super se constituendo pastore, inuocata gratia spiritus sancti, anno prænotato Dominica natiuitatis MCCCXLI. indictione IX. in die S. Cyriaci sociorumque eius martyrum, quæ est VI. iduum Augusti, vniuersim elegerunt Vvilhelmum de Beckelheim, monachum huius cœnobij professum, virum prudentem, & pro consuetudine illius temporis satis religiosum, qui confirmatus per Henricum archiepiscopum Moguntinum, & per eum in pontificalibus Vicarium, Rudolphum episcopum Salonensem benedictus, infulaque ex more decoratus, præfuit annis nouem satis vtiliter, & census monasterij pro viribus ampliavit. Oriundus fuit ex villa Beckelheim parentibus honestis, & de militari genere procreatus, ex illa videlicet progenie, sub qua sancta virgo Hildegardis, fundatrix & abbatissa monasterij S. Ruperti apud Bingas, quondam existit nata. Hic in pueritia literis traditus à parentibus fuit, quibus operam diligenter impendens pro modulo suo satis eruditus euasit. Deinde cum esset annorum XIII. sub imperio Iohannis & Simonis comitum de Sponheim militare cœpit, & per annos aliquot in ipso militari ordinis officio perdurauit. Verum cum esset corpore gracilis & imbecillis, postremo militiam deseruit, & sub Vvilichone primo monachus factus, ad dignitatem sacerdotalem ab eodem promotus fuit. Erat conuersatione placidus, moribus compositus, mitis atque tranquillus, & talis qui ab omnibus merito amabatur. Pro religionis honestate satis videbatur esse sollicitus, quamuis peculium à monachis non abstulit, quod suo tempore in omnibus huius prouincia monasterijs tam erat publicum ac consuetum, vt monachis quasi licitum videretur.

Vvilhelmus fit abbas huius monasterij 11.

Vnde fuerit oriundus.

Vita & cœnatio Vvilhelmi abbatis.

MCCCXLII.

Anno Vvilhelmi abbatis nostri XLII. die mensis Ianuarij, I. hora noctis, horrenda nubium tempestate suborta, audiebantur tonitrua, fulgura, & coruscationes apparuerunt cum grandine & pluuia magna, ita vt si media aestate fuisset, maior tempestas non fuisset.

Tempesta in Ianuario audita.

Eodem anno Comes Syluestris de Duna, qui iam multis annis, non sine damno suo maximo, contra Baldeuvinum archiepiscopum Treuironum inimicitias gesserat, fatigatus tandem & exhaustis viribus, sponte non coactus ad palatium ipsius archiepiscopi Treuironum venit, misericordiam petijt & impetrauit, ac deinceps pacificus permansit, ac castrum Droneck cum villa Dalvang ac cæteris prouentibus ibidem esse de feudo ecclesiæ Treuirenfi & archiepiscopi præfati publice recognouit, & in fidelitatis signum hoc ipsam feudum de manu illius acceptauit.

Comes Syluestris de Duna archiepiscopo Treuironum se submisit.

*Rhenus ex-
crefcit multas
domos
subuertit.*

Eodem quoque anno in vigilia S. Jacobi apostoli, Mogonus fluius contra naturam & consuetudinem suam excrefcens, tantam inundationem aquarum ad Rhenum subito immisit, quantam nullus eo tempore viuens se vidisse meminerat: multa etiam hominibus damna intulit, integrasque villas subuertit, agros, vineas ac hortos, domosque Rheno contiguas multas annihilauit.

*Rupertus
comes Palati-
nus Rheni
moritur.
Vniuersitas
Heydelber-
gensis erigi-
tur.*

His temporibus obiit Rupertus Comes Palatinus Rheni ac Bauariæ dux, filius Rodolphi quondam (vt diximus) per Ludouicum Imperatorem in Angliam fugati, & XII. die mensis Februarij in ecclesia nouæ ciuitatis, quam ipse fundauerat, sepelitur. Idem Rupertus generale seu vniuersale Gymnasium Heydelbergenſe instituit, quod multis beneficijs sublimatum Benedictus papa XII. confirmauit. Ecclesiam quoque collegiatam in noua ciuitate (sicut diximus) à fundamentis pulchro tabulatu lapideo construxit, & satis magnifice dotauit.

MCCCXLIII.

*Curtis no-
stra in Bu-
ckenau.*

Anno Wilhelmi abbatis nostri II. curtis nostra in Buckenau, quæ vocatur curia abbatis, cum agris, vineis, pratis, hortis, & vniuersis pertinentijs suis, de patrimonio eius ad possessionem monasterij deuenit. Mortua enim matre ipsius abbatis, parte diuantea obeunte, facta est inter fratres paterna hæreditatis diuisio, & præfata curtis cum quibusdam alijs bonis in eius partem concessit, quam huic monasterio de consensu fratrum suorum in possessionem perpetuam donauit, quam & pacifice possidemus. Alia vero curtis in Bockenau, quæ curia Præsentia appellatur, ex donatione domini Vdonis, anno Domini MCCCXXVII. (sicut supra eodem anno scriptum est) ad possessionem monasterij prouenit, & cum ea iudicium Scabinorum, quod ibidem habemus, cum omnibus iuribus & libertatibus in eiusdem descriptione contentis. Hæc autem curtis cum vniuersis ad eam pertinentibus ab omni exactione, precaria, & seruitute ab initio semper fuit hodieque est liberrima: quam ad maiorem firmitatem cum cæteris bonis omnibus, quæ in Bockenau habemus, Walramus Comes de Sponheim, filius domini Simonis, ab omni grauamine postea liberauit, sicut inferius anno DOMINI MCCCXLIX. dicemus.

*Curia Præ-
sentia ibid.*

*Reynardus
primus dux
Geltiæ mo-
ritur.*

Eodem anno obiit Reynardus primus dux Geltiæ, cui Reynardus filius eius per x. annorum in ducatu successit, qui postea in uxorem duxit Mariam filiam Iohannis ducis Brabantia, & ambo sine liberis obierunt. Eduardus vero frater prædicti Reynardi post annos aliquot ductus cupidine regnandi, ipsum fratrem cepit, & per x. annos captiuum detinuit.

MCCCXLIV.

*Curtis no-
stra in Bin-
gen emitur.*

Hoc anno Dominus Wilhelmus abbas huius monasterij domum & curiam, quam habemus in Bingen, cum pertinentijs suis comparauit, à quodam Wentzone dicto Kippen, & vxore eius Gertrude, vt patet in literis venditionis eiusmodi, quarum datum est anno Domini MCCCXLIV. Dominica qua cantabatur Reminiscere.

*Reynerus de
Westerburg
fit inimicus
archiepiscopi
Treuirensis.*

Eodem anno Reynerus de Westerburg, inimicus Baldeuini archiepiscopi Treuirensis factus est, contra quem idem archiepiscopus prædictus producens exercitum, Staddeck & Grenzau simul obsidione vallans cepit, & ad possessiones Treuirensis ecclesie cum certis alijs potenter adiunxit.

*Ludouicus
Imperatoris
facinus con-
tra iustitiam.*

Eodem quoque anno Ludouicus Imperator Iohannem filium regis Bohemie de ducatu Carinthie, quam ei prius donauerat, abiecit, eiusque uxorem, sine iudicio ecclesie raptam, filio suo dedit uxorem, in graue scandalum ecclesie. Vnde tam pro isto quam pro alijs criminibus à Clemente Papa VI. denuo fuit excommunicatus, & tandem ab imperio depositus, & Carolus rex Bohemie contra eum electus.

MCCCXLV.

*Wilhelmus
comes Han-
nonia à Fri-
sonibus oc-
ciditur.
Comitatus
Hannonia,
Selandia,
venit ad
Banatos.*

Anno Wilhelmi abbatis nostri IV. Wilhelmus comes Hannonia, Selandia, Hollandia, ac Dominus Frisia, circa festum natiuitatis S. Mariæ virginis magnum exercitum produxit contra Frisones, habens secum comitem de Horn, & multos viros nobiles ac fortissimos. Contra quem Frisones egressi, ac solita industria vsi, conclusos in paludibus alios occiderunt, alios vero submerferunt, inter quos etiam ipse comes submersus est Wilhelmus, non relinquens liberos. Quo mortuo soror eius, vxor Ludouici Imperatoris, vna cum filio suo Wilhelmo & apparatu pulcherrimo descens, tanquam vicinior hæres, decreto Imperatoris ac principum ad Hollandiam, omnem comitatum Hollandia, Hannonia, Selandiaque, & Frisia dominium in suam potestatem recepit, sicut supra anno Domini MCCCXLIII. à nos scripsisse

plisse meminimus. Omnibus autem rite peractis, terras illas & Comitatus Wilhelmo suo committens, ad Bavariam est reuersa. Igitur Wilhelmus Dux Bauariæ ac Palatinus Comes, filius Ludouici Imperatoris supradicti, dominus Hollandiæ factus Comitatus illos annis **XIV**. rexit, ratiq; vsus in literis suis titulo: *Wilhelmus Dei gratia Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariae, Comes Hannoniae, Selandiae, Hollandiae, ac Dominus Frisiae*. Fuit autem Wilhelmus iste homo superbus, inquietus & bellicosus, qui ecclesiæ Traiectensi multa damna intulit: matrem quoque post mortem Imperatoris ad terras eius, quas sibi commodauerat, recipere noluit, & infans factus mercedem iniquitatis suæ à Deo etiam in hac vita recepit. Ab isto igitur tempore vsque ad annum Domini nostri Iesu Christi **MCCCLXXV**. Duces Bauariæ Comitatum Hannoniæ, Selandiæ, Hollandiæ & Frisiae per annos ferme **LXXX**. possederunt: quibus elapsis Iohannes Dux Burgundiæ, qui ex parte matris filius erat domus Bauariæ, Comitatus illos vsurpauit vt suo loco dicemus: cuius hæredes vsque in præsentem diem quieta possessione potiuntur.

Bauaria duces 80. annis rexerunt Hollandiæ.

MCCCLXVI.

Anno Wilhelmi Abbatis nostri **V**. cum Henricus de Virnenburg Archiepiscopus Moguntinus Ludouico Bauaro Imperatori excommunicato contra prohibitionem summi Pontificis adhereret, eumque in factis suis pro viribus defenderet, sapiusque admonitus nollet desistere, per Clementem Papam **VI**. Romæ in publico Consistorio per sententiam abiens depositus est, & omni honore pontificali spoliatus est. Qui non aduerrens sententiam Papæ, assumpto in coadiutorem ecclesiæ Moguntinæ Cunone de Falckenstein (qui postea factus est Archiepiscopus Treuirënsis) in omnibus se gessit vt ante. Verum Papa depositio Henricum Gerlacum de Nassau in Archiepiscopum Moguntinum promouit, qui per annos octo contra eum & Cunonem Administratorem eius ad quietam possessionem non peruenit, quousque tandem Henricus ipse mortuus fuit. Hoc autem schismate per annos **VIII**. durante ecclesiæ Moguntina miserabiliter fuit desolata, & infinita mala perpessa, monasteria spoliata & destructa, ecclesiæ spoliata suis ornatis, clerus persecuciones, incendia & depradationes sustinuit irreuerberabiles.

Henricus Archiepiscopus Moguntinus deponitur. Cuno de Falckenstein sit Administrator ecclesiæ Moguntinæ. Papa Gerlacum de Nassau promouit in Archiepiscopum Moguntinum.

Hoc ipso anno inter Reynardum Ducem Geliæ & fratrem eius Eduardum contentio de ducatu ipso suborta est, quæ durauit per annos **XVI**. cum maximo ipsorum dispendio & totius terræ desolatione. Nam sapius inter se bellantibus eis multa millia hominum fuerunt occisa, villa sine habitatoribus deserta, castra destructa, & terra rusticis aut interfectis aut fuga lapsis, sine cultura derelicta. Tandem anno Domini **MCCCLXI**. Eduardus cepit Reynardum, & Ducatum obtinuit solus, quamdiu vixit, sine alicuius prohibitione, sicut inferius suo loco dicemus.

Contentio pro ducatu Geliæ.

Eodem quoque anno Clemens Papa **XI**. qui Ludouicum ab Imperio dudum deposuerat, mandauit Principibus, vt si non vellent ius eligendi amittere, intra certum tempus alium in locum Ludouici abrogati Imperatorem eligerent, alioquin se de Imperio necessario prouersurum. His Principes auditis, Baldeuinus Archiepiscopus Treuirënsis, Walramus Archiepiscopus Colonienfis, Gerlacus de Nassau (cui Papa de archiepiscopatu Moguntino contra Henricum prouiderat) Iohannes Rex Bohemiæ, & Dux Saxoniae apud Reuse iuxta Rhenum conuenientes depositionem Ludouici ab Imperio per sententiam ratificabant. Deinde ibidem consistentes anno prænotato Wilhelmi abbatis **V**. **II**. die mensis Iulij, qui fuit dies translationis sancti Benedicti abbatis, Carolum (qui & Wenceslaus antea dicebatur) Iohannis Regis Bohemiæ primogenitum, in regem Romanorum vnanimiter elegerunt, quem cum magna pompa ad Bannam deducentes, per manus Archiepiscopi Colonienfis iniungi & coronari fecerunt. Non enim poterant ad Aquasgrani venire, propterea quod Aquenses partes Ludouici sequerentur. Verum quamdiu Ludouicus vixit, Carolus ad Imperij possessionem non peruenit, licet Papa electionem statim confirmauerit. Adolphus enim Comes Palatinus Rheni, Marchio Brandenburgensis, Duces Bauariæ, & pene omnes ciuitates Imperiales Ludouicum sequebantur.

Papa mandauit Principibus vt eligant Imperatorem.

Carolus rex Bohemiæ in Imperatorem electus.

Eodem quoque anno **XXVI**. die mensis Augusti inter Reges Angliæ & Franciæ pro Ducatu Normandiæ denovo bellum geritur, in quo Iohannes rex Bohemiæ & Comes Lutzenburgensis (quamuis caecitate percussus) pater Caroli regis Romanorum, personam interfuit, & sagitta cuiusdam Anglici vulneratus occubuit. Iste Iohannes Rex, filius fuit Henrici Imperatoris **VIII**. (de quo supra diximus) & pater Caroli **IV**. per quem Comitatus Lutzenburgensis ad regnum Bohemiæ deuenit, anno videlicet Domini **MCCCLXXV**.

Iohannes rex Bohemiæ pater Caroli occiditur. Comitatus Lutzenburgensis regna Bohemiæ coniungitur anno 1370.

Mortuo enim Wenceslao rege Bohemiae, Iohannes praedictus Comes Elizabeth filiam eius duxit uxorem, & cum ea regnum obrinuit annis xxxvi. Quo etiam mortuo Carolus praefatus successit, & post eum filius eius Wenceslaus.

MCCCXLVII.

Hoc anno, qui fuit Wilhelmi abbatis nostri vi. in die S. Gereonis martyris obiit Ludouicus Imperator, & in ecclesia beatae Mariae semper virginis in ciuitate Monacensi sepelitur. Fama est eum veneno periisse cuiusdam Ducis Austriae, quam omnes ob fidam tetramque vultus dispositionem Maultasch appellare solebant. Certum quidem hoc tenemus, quod post venationem domum reuersus, & sumpto eum ea cibo in eadem mensa, statim male sentire cepit, speransque agitatione corporis se melius habiturum, equum ascendit, ad venationemque rursus perrexit. Incalescente autem corpore non procul a Furstenfeld de equo cecidit, & inter manus familiarium exspirauit. Vir aliquandiu bonus, pacificus, qui iniurias aequo semper animo tollerauit, & plus pietate quam seueritate vicit.

Ludouicus Imperator moritur.

Ludouico autem Imperatore mortuo conuenerunt in vnum Rupertus Comes Palatinus Rheni (qui & Adolphus dicebatur) filius Adolphi & nepos Rudolphi fratris Ludouici Imperatoris defuncti, Ludouicus Dux Bauariae filius defuncti Imperatoris, Otto Marchio Brandenburgensis, & Henricus archiepiscopus Moguntinus, qui licet per Papam esset depositus, nihilominus tamen se pro archiepiscopo gessit; Eduardum regem Angliae, qui tum illo anno contra Francigenas gloriosissime triumphauerat, per literas & solennes nuncios ad Imperium assumendum inuitauit. Quibus ille gratias agens remandauit, se in gubernandis regnis Angliae & Francia in tantum occupari, quod imperio Romanorum nullatenus posset intendere. His a rege Angliae praefati Principes intellectis, literas & nuncios ad Marchionem Mysniae, generum Ludouici Imperatoris defuncti mittentes, ipsum in regem Romanorum elegerunt, contra Carolum ab alijs Principibus adhuc uiuente Ludouico, (sicut diximus) electum; qui electioni de se facta statim consensit. Inter ea tranfit annus, dum haec agerentur.

Rex Anglia ad imperium inuitatur.

MCCCXLVIII.

Igitur posteaquam Carolus intellexisset Marchionem Mysnensium a praefatis Principibus contra se electum in Regem Romanorum, nihil moratus ad eum properauit, & eius omne quod illi competebat ad Imperium, pro x. millibus argenti libris sibi ab eo redemit. Renunciauit igitur Marchio Mysnensium accepto argento iuri suo, & cessit cum bona voluntate Carolo. Sed non placuit haec conuentio Principibus praedictis.

Marchio Mysnensium rex electus in sui uentis Carolo.

Anno praenotato Wilhelmus abbas huius monasterij curtum, quam habemus in Blenich, cum omnibus armentis suis, agris, vineis, pratis, hortis, pascuis & domibus, comparauit pro certa summa pecuniarum a Clementia, Tilmanni militis relicta uidua, consentiente Georgio de Savelnheim genero eius, pro se & cunctis haereditibus suis, ut patet in literis consensu eiusdem de super coeactis quarum Datum est Anno domini mcccxlviij. in diebus Felicis & Adaucti martyrum.

Curtia nostra in Blenich emittitur.

Eodem anno obiit Otto episcopus Herbipolensis, cui Albertus de Hoenloe succedens, praefuit annis xliij. qui anno Pontificatus sui vi. Herbipolim per tres hebdomadas firmiter obsidione cinxit, & eius ad obedientiam suam, quam detrectabant, potenter coegit.

Albertus fit episcopus Herbipolensis. Wilhelmus comes Palatinus Rheni & denuo in terra ecclesiae Traiectensium.

Eodem quoque anno Wilhelmus Comes Palatinus Rheni & Dux Bauariae, Comesque Hannoniae, Selandiae, Hollandiaeque, & Frisiae Dominus, Ludouici Imperatoris defuncti filius, cum maximo exercitu intrauit terras ecclesiae Traiectensium, omnia igne & gladio miserabiliter deuastando totam desolauit diocesim.

Hoc ipso anno Cunradus de Deet fuit in ciuitate Monacensi, quem Nobilis quidam Svickgerus de Gondelfingen, habens exosum in domo propria quasi salutaturus accedens, crudeliter interfecit, & confestim aufugit. Eodem quoque anno Rupertus Comes Palatinus Rheni, Henricus archiepiscopus Moguntinus depositus, Marchio Brandenburgensis, Ludouicus Dux Bauariae, cum quibusdam alijs, videntes se a Marchione Mysnensium esse deceptos, apud Francofordiam denuo conuenientes, Guntherum Comitem de Schwarzzenburg contra Carolum in regem Romanorum elegerunt.

Cunradus de Deet interfectus. Guntherus comes de Schwarzzenburg vinctus contra Carolum electus. Guntherus cum exercitu venit ad Francofordiam.

MCCCXLIX.

Anno Wilhelmi abbatis nostri 8. Guntherus electus in regem Romanorum cum magno exercitu venit ad Francofordiam, & posuit ibi tentoria sua ante ciuitatem (ut moris est) 3. diebus & 6. hebdomadibus, quem Franckfordienses ac reliquae vicinae ciuitates in regem

Trithem

Opera Histor

regem Romanorum cum reuerentia receperunt. Quod cum Carolus percepisset, magno coadunato exercitu contra Guntherum processit; sed videns eum fortio-rem se, per industriam Baldevini Archiepiscopi Treuironum Ducem Bavarie in partem suam attraxit; quanquam sanguine iuncti essent, nihilominus filiam eius vxorem duxit. Deinde post mentes tres Guntherus rex Franckofordiam reuersus infirmari cepit, vidensque se deceptum, concordiam mediante Marchione Brandenburgensi cum Carolo, qui tum presens erat, tractare cepit: acceptisque duabus in Thuringia ciuitatibus, & duobus milibus ducentisque marcis argenti, sigillum regium & insignia regalia cum regno in manus Caroli supradicti coram Principibus resignauit. *Fama fuit eo tempore Guntherum veneno intoxicatum: accepto enim poculo Medici fertur dixisse ad ipsam medicum: Magister, si potio tua est bona, tu bibe prior, ac ego postea bibam.* Quod cum Medicus necessitate compulsus fecisset prior, & rex postea bibisset, tertia die Medicus obiit, & rex tumore corporis plus infirmatus post vnus mensis spatium eum sequutus fuit.

Guntherus infirmatur, medianteq; Marchione Brandenburgensi de concordia tractatur.

Guntherus veneno intoxicatus moritur.

Igitur Carolus III. Anno Domini MCCCXLVI (sicut diximus) in regem Romanorum electus, Gunthero mortuo Imperium quiete adeptus est, & imperauit annis XXXI. vir bonus, sapiens, doctus & magnificus, quinque linguarum scientia & peritia perfecte imbutus. Quatuor vxores habuit: Prima fuit Rudolphi Comitis Palatini fratris Adolphi, quae sine liberis obiit: Secunda fuit ex Francia: qua etiam sine liberis mortua accepit: Tertia filia Principis Suediae, de qua genuit filiam, quam dedit vxorem Marchioni Brandenburgensi, post cuius mortem velana remansit; & filium nomine Wenceslaum postea Regem Romanorum. Quarta vxor fuit Elizabeth filia Ducis Pomeraniae & Ste-tinensis, de qua genuit Sigismundum Regem Vngariae, & Iohannem Ducem.

Carolus rex Romanorum 4. quatuor vxores habuit.

Eodem anno in vigilia assumptionis beatae Mariae semper virginis obiit Walramus Archiepiscopus Colonienfis, cui Wilhelmus Canonicus ibidem prouisione Apostolica succedens praesuit annis XII. & mensibus IX. qui bene rexit, & ecclesiam ex multis debitis eleuauit, omniaque impignorata redemit.

Wilhelmus fit archiepiscopus Colonienfis. Capella beatae Mariae erigitur in ambitu nostro.

Anno praenotato MCCCXLIX. Wilhelmus abbas huius monasterij pro sua deuotione, quam habuit ad beatissimam Dei genitricem Mariam, in ambitu claustrij Capellam in eius honorem a fundamentis nouam erexit, quam ipso anno perfecit, & sequenti (vt ibi dicemus) consecrari fecit.

Eo quoque anno surrexit in Vngaria noua quaedam secta Flagellatorum, quae totam Alemanniam suo errore quam citissima maculauit. Incedebant enim homines nudi, mares & foeminae simul, capite caputo & pileo, ac pube bundis lineo velamine tectis, cruce in manibus portantes, & flagella nodos in acumine habentia, quibus aculei erant affixi. His in ecclesia & extra sub specie poenitentiae (quam ipsi sine iudicio Sacerdotum sibi imponebant) sese flagellabant, carmina quaedam Christianae fidei vt plurimum aduersa cantantes. Saepius se in terram in modum crucis prostermentes, orantes, clamantes, & vsque ad effusionem sanguinis percutientes. Horum nouitatem perniciosam cum imperitum vulgus tanquam sanctam & Deo placentem admirari & laudare, pluresque imitare cepissent, metuentes ecclesiarum Pontifices ne error in immensum crederet diffusimulantes, rem ad examen Apostolicae sedis detulerunt, & mandato Clementis Papae vt omnes aut ad publicam poenitentiam reuocati sunt, aut seculari iudicio traditi incendio perierunt, & sic cessauit haeresis illa breui confutata.

Noua secta Flagellatorum surgit.

Eodem quoque anno humanum genus triplici plaga flagellatur: Nam primo lugaubris & miseranda, pene per vniuersum mundum, ab India incipiens, passimque prouincias omnes perrepens, trium annorum spatio vsque ad Angliam, ybique terrarum in omnes gentes pestilientia defauit, ita vt media pars hominum totius orbis non remanserit in vita. Quam cito enim aliquis fuisset infectus, quicumque anhelitum eius percepissent, omnes celerius moriebantur. In sola Florentia ciuitate Italiae, plus quam sexaginta millia hominum vtriusque sexus hac peste miserabiliter infecti eodem anno obierunt: nec locus erat in tota Europa, vbi ista calamitas contagiosa non saeuiret. Secunda plaga fuit haemorrhoida, id est, sanguinis profluuius, in quo etiam multa hominum millia, maxime in Alemannia, perierunt. Tertia fuit illa, quae sacri ignis nomine appellabatur, quae corpora hominum tam mortuorum quam viuientium vsque ad ossa consumpsit. Tam seua erat ista calamitas, vt etiam corpora mortuorum sepulta celerius in semetipsis consumeret. Erant autem haec tempora plena calamitate & miseria tantisque periculis obnoxia, vt ab origine Mundi, praeter diluuium vniuersale non legamus

Triplicis plagae humani generis. 1. Pestilentia.

In Florentia peste obierunt plusquam sexaginta millia hominum. 2. Haemorrhoidis. 3. Ignis sacri.

Trithem

Opera
Histor

In Creutz-
nachts ob-
ruit plus
quam mille
sexcenti.
In Moguntia
que plus
quam sex mil-
lia hominu.

Causa hu-
ius calami-
tatis adscri-
bitur lu-
dæi.

Persecutio
Christiano-
rum in lu-
dæi.

tempora fuisse periculosa. Nam (sicut iam diximus) pestilentia per vniuersum mon-
dum saeuiente, plus quam dimidietatem humani generis in triennio consumpsit. Etenim
tempestate obierunt in oppido Creutznacht, quod satis paruum est, plus quam mille ses-
centi homines. In Moguntia plus quam sex millia hominum, ita quod tam ibi quam in
Erphordia, & alijs ciuitatibus præcipuis aliquando vna die ccc. homines in vnam fossam,
sicut ordine ponebantur confuso, ita numero vix poterant teneri certo. Vbi que metus
vbi que lamentum & mortis imago, transieruntque homines velut mortui & amentes,
nimio timore percussi à morte subitanea, quam quisque ante oculos positam cernebat.
Huius calamitatis causa ludæis fuit imposita, quod fontes & aerem intoxicassent; vnde
persecutio in eos Christianorum grauissima fuit subsequuta. Nam in diuersis Mundi
partibus, cum talis in eos æstimatio Christianorum fuisset publicata, alij fuerunt misera-
biliter suffocati, alij præcipitati in aquam, alij submersi, alij capitibus truncati, alij combus-
ti, alij gladijs & lanceis perfossi, atque alij vario tormentorum genere interempti. Non-
nulli vero eorum cernentes in malo se positos, necatis liberis primum cum vxoribus, ne
in manus crudeliter saeuientium Christianorum deuenirent, se cum domibus & mansio-
nibus suis, igne supposito, incendio peremerunt. Hæc autem in ludæos persecutio, præ-
notato anno incipiens, biennio durauit, quæ vtrum iure an iniuria peracta sit, non est no-
strum iudicare: quanquam nobis non videtur verisimile, quod omnes totius orbis fontes,
etiam si voluissent, veneno inficere potuissent: Sed græci prouerbij memores; *καὶ τὸ πῦρ
ἢ ἄβυσσος ἰσχυρὰ ἔστι βυδῶσι* sententiam Deo ferendam committimus, qui nec falli potest, nec
fallere nouit. In Colonia eodem quoque anno, propter eandem, quam diximus, causam
in vigilia S. Bartholomæi Apostoli ludæi se cum domibus incedentes concremarunt; ce-
teri ex ipsa ciuitate omnes fuerunt expulsi.

MCCCL.

Capella in
ambitu no-
stro conse-
cratur.

Hoc anno, qui fuit Wilhelmi abbatis nostri ix. cum noua Capella, quam in ambitu
fundauerat, iam esset consummata, fecit eam in honorem beate Mariæ semper virginis
consecrari, 5. die mensis Septembris, per Rudolphum episcopum Saloniensem, Gerlaci
Moguntini archiepiscopi in Pontificalibus Vicarium, vt patet in literis eius, quæ se-
quuntur:

Copia con-
secrationis.

Vniuersis hæc visuris Rudolphus diuina miseratione Saloniensis episcopus, reuerendi patris &
domini Gerlaci Dei gratia Moguntini archiepiscopi Vicarius, salutem in Domino. Cum nos Anno
Domini MCCCL. nonis Septembris Capellam cum altari beate & gloriosæ semper virginis Mariæ in
ambitu monasterii Sponheim, ordinis S. Benedicti, Moguntine diocesis, dedicauerimus ad diuinum
cultum perpetuo peragendum: nos omnibus Christi fidelibus penitentibus & confessis, prædictum altari-
um cum Capella deuote visitantibus, indulgentias 14. dierum criminalium peccatorum, ac omni car-
næ semel in anno concessimus: & quotiescunque Sacramentum infirmis porrigitur, per totam par-
ochiam in posterum duraturas. Datum & actum Anno Domini vi supra.

Cura Ca-
pella comit-
tetur Priori.

Et quia (sicut supra diximus) omnes eo tempore Monachi in hoc monasterio pro-
prietarij erant, & pecuniam publice quasi licite possidebant, abbas Wilhelmus præscri-
ptam Capellam de bonis monasterij dotaui, eamque de consensu fratrum suorum ad
officium Prioratus cum omnibus prouentibus suis assignauit: ita videlicet, vt Prior, qui
pro tempore fuerit, duas in hebdomada missas in ea celebret, & omnes prouentus illius
perciperet, vt patet in literis desuper confectis, quarum Datum est Anno Domini MCCCL.
in die Epiphaniæ Domini. Hæc ante resignationem eius facta sunt. Consecratio autem Ca-
pellæ post eius resignationem sub domino Philippo Abbate peracta fuit, vt liquido ex cal-
culacione dierum patescere potest.

Wilhelmus
abbatis re-
signat &
eodem anno
moritur.

Anno igitur præscripto Wilhelmus abbas huius monasterij senio & infirmitate gra-
uatus, Abbatiam suam in manus conuentus sponte & libere resignauit, secunda feria an-
te festum S. Laurentij martyris, & eodem anno 5. calend. Octobris obiit, in medio Eccle-
siæ quam fundauerat sepultus; homo pius & bonus, qui multa huic monasterio bona fe-
cit, curtes, possessiones, redditus & census ampliavit. Nam (sicut diximus) curtem in Ble-
nich & curiam in Bingen ad proprietatem monasterij pecunia comparauit; curtem quo-
que in Bockenau cum certis alijs bonis de suo patrimonio in possessionem perpetuam
monasterio acquisiuit. His beneficijs, quæ monasterio in vita sua exhibuit, fratres qui tum
erant, perpetuum ei anniuersarium quater in anno peragendum, post mortem induciti,
adhuc viuenti promiserunt, in quibus more canonicorum portiones inter se, quas appel-
lant præsentias, diuidere solebant. Ad cuius sepulcrum quicumque orationem Domini-
cam cum Angelica salutatione, aut vii. Psalmos, vel quaslibet alias orationes deuotus
pro

Indulgentia
ad eius se-
pulchrum.

Ad cuius sepulcrum quicumque orationem Domini-
cam cum Angelica salutatione, aut vii. Psalmos, vel quaslibet alias orationes deuotus
pro

pro anima ipsius dixerit, indulgentias CCCCLXXX. de iniunctis poenitentijs consequetur, vt patet in literis per Philippum abbatem à XII. episcopis Anno LIX. impetratis; quarum rescriptum inferius anno Philippi abbatis VIII. Domini prenotato ponemus.

DE PHILIPPO MEYSWIN, HUIUS MONASTERII SPONHEIMENSIS Abbate XV. qui praefuit annis XXIV. mense I. diebus XII. & de gestis eius, ac illius temporis.

POST resignationem Wilhelmi reuerendi patris, quae secunda feria ante festum S. Laurentij facta est, ne monasterium diu viduitatis suae deploraret incommoda, fratres quintam feriam immediate sequentem pro termino eligendi super se nouum pastorem constituerunt, in quo conuenientes in locum capitularem, praemissis orationibus confaetis statim nullo alio tractatu interueniente, subito gratia Spiritus Sancti (vt asserabant) inspirati omnes, nullo penitus reclamante seu discordante, in Priorem huius monasterij Philippum, Meyswin dictum, vota sua vna cum Wilhelmo prenominato dirigentes, eum in abbatem vnanimiter elegerunt, quem ad Gerlacum archiepiscopum Moguntinum cum his literis miserunt confirmandum.

Venerabili in Christo patri ac domino, domino Gerlaco archiepiscopo Moguntino, per Germaniam Archicancellario, totius conuentus religiosi monasterij ordinis S. Benedicti in Sponheim; Moguntinensis diocesis, orationes suas in Christo deuotas. Cum per vocationem diutina, ecclesiae in spiritualibus & temporalibus dispendia & incommoda plurima patiantur; resignata igitur in manus nostras Abbatia monasterij nostri per Vvilhelmum quondam abbatem monasterij nostri; ne ipsum monasterium viduitatis suae diuisus deploraret incommoda, fuit à nostris fratribus praesentibus dies, videlicet feria quinta proxima ante Laurentij martyris sub anno Domini MCCCL. ad electionem futuri Abbatis celebrandam concorditer assignatus. Citatis autem interim absentibus, & conuenientibus in termino supra dicto ad nostrum capitulum omnibus qui voluerunt, potuerunt & debuerunt commode interesse, statim, nullo alio tractatu interueniente, subito gratia Spiritus Sancti (vt credimus) inspirati, omnes nullo penitus reclamante seu discordante, in fratrem Philippum Meyswin, Priorem monasterij nostri, virum utique prouidum & discretum, literarum scientia, vita & moribus commendandum in sacris ordinibus & etate legitima constitutum, nostri monasterij professum, ac de legitimo matrimonio procreatum in spiritualibus & temporalibus quamplurimum circumspicuum, concorditer vna cum Vvilhelmo, quondam abbate, dixerimus vota nostra, eumque vna voce & vno spiritu in nostrum ac monasterij nostri abbatem elegimus, Te Deum laudamus solemniter decantauimus, & dictum electum ad summum altare (prout moris est) eleuantes, eius electionem confessi clerico & populo fecimus publicari. Postmodum vero electione huiusmodi dicto electo infra tempus debitum praesentata, & petito ab eo vt suum praereter assensum: Ipse tandem nolens resistere diuinae voluntati, infra tempus à iure statutum annuit votis nostris, electioni consentiens de se facte. Quapropter paternitati vestrae tam deuote quam humiliter voto vnanimi supplicamus, quatenus electionem eandem sic vnanimiter & concorditer factam, dignemini confirmare, ac eidem electo munus benedictionis fauorabiliter impartiri, vt nobis & monasterio nostro velut Abbas praesse valeat, utiliter & prodesse, nosque atque alii eius subditi sub ipsius regimine Deo possimus salubriter militare. Caterum vt paternitas vestra cognoscat vota euidentius nostrum omnium in praedictis omnibus concordasse; ac in petitione huiusmodi consistere vnanimis & concordis, praesens electionis nostrae decretum P.V. transmittimus, sigillo nostri conuentus in praemissorum testimonium roboratum. Datum anno Domini MCCCL. sabbato proximo ante diem beati Laurentij martyris.

Igitur Philippus electus cum his literis veniens ad Gerlacum archiepiscopum Moguntinum, in Abbatem huius monasterij confirmatus est, fuitque in ordine Abbatum XV. & praefuit annis XXIV. mense I. diebus XII. Deinde in prima Dominica Septembris à Rodolpho episcopo Saloniensi, praefati Archiepiscopi Moguntini, in Pontificalibus Vicario hic in monasterio nostro, assistentibus sibi duobus Abbatibus, scilicet Iohannis in Rinckauia & montis sancti Disibodi, munus benedictionis accepit, & Capellam beatae Mariae virginis, à domino Vvillichone antecessore suo in ambitu fundatam (vt supra dictum est) per eundem episcopum fecit eodem tempore consecrari. Fuit autem iste Philippus oriundus ex Sponheim, de genere militari illo, quod à magno quondam Philippo Meyswin originem ducens eiusdem vocabulo dicebatur, honestis parentibus natus: cuius pater Hermannus Beide dictus, miles comitum de Sponheim fuit: mater vero Hildegardis vocabatur. In pueritia sua positus ad discendum literas satis pro modulo suo profecit, & natura studium adiuuante in virum satis prouidum & agilem euasit: factus deinde monachus sub abbate Vvillichone primo, & per successum temporis ad altiora proficiens, ad sacerdotij

Philippus Prior in abbate huius loci ss. eligitur.

Decretum electionis episcopi mittitur.

Quinta feria ante diem Laurentij dies electionis.

Comendant Philippum electum.

Petunt confirmationem electi.

Philippus abbas confirmatur.

Genus & origo Philippi.

Quomodo sit monachus factus & quantus Prior.

MII

entia per vniuersum mundum consumpsit. Eadem est, plus quam mille lecta, ita quod tam ibi quam in homines in vnam fossam, neri certo. Vbi que metus velut mortui & amentes, oculos positam circumferentem intoxicant, vnde Nam in diuersis misericordibus truncati, alij conuulsi genere interempti. Non primum cum vxoribus, ne cum domibus & mansiudaeos persequitio, peruria peracta sit, non est omnes totius orbis fontes, tribj memores, qui nec falli potest, nam, quam diximus, cum dantes conctemarunt; co-

Capella, quam in ambitu beatae Mariae semper virginis cum Salonicensem, Gerlaci ter in literis eius, que se-

episcopus, reuerendi patris & in Domino. Cum non semper virginis Mariae in, dedicanerimus ad diuinitatis & confessis, praedictum diuinitatis peccatorum, ac vniuersum porrigitur, per tuam par-

achi in hoc monasterio pro abbas Wilhelmus praedicti sensu fratrum suorum ita ita videlicet, vt Prior, qui, & omnes prouentus illius n. est. Anno Domini mccc. nt. Consecratio autem Capella facta fuit, vt liquet ex cal-

terij senio & infirmitate resignauit, secunda feria nobis obijt, in medio Ecclesiae huic monasterio bona sic sicut diximus) euerent in Bli- a comparauit; curiam quoniam possessionem perpetuam sua exhibuit, fratres equitum dum, post mortem in diti, ortiones inter se, quas apper- cunque orationem Dominum libet alias orationes deorum pro